

Notat

Til Børne- og Ungdomsudvalget

Børne- og Ungdomsforvaltningens opfølgning på Københavns Kommunes Handicappolitik 2023-26

Københavns Kommunes Handicappolitik 2023-26 rummer seks overordnede målsætninger, som de enkelte forvaltninger har ansvar for at omsætte i konkrete handlinger.

I dette notat beskrives Børne- og Ungdomsforvaltningens indsatsplan som opfølgning på Handicappolitikken 2023-24.

Opfølgning på Handicappolitikens målsætninger

Den overordnede vision for handicappolitik i Københavns Kommune er at sikre, at borgere med handicap har mulighed for at leve et selvstændigt liv med høj livskvalitet.

I Københavns Kommunes Handicappolitik 2023-26 er der opstillet seks overordnede målsætninger, der understøtter politikens vision på forskellig vis. Til målsætningerne knytter sig særlige prioriteringer enten på forvaltningsniveau eller på tværs af flere forvaltninger, som skal bidrage til at nå målet.

Hver forvaltning har, jf. princippet om sektoransvarlighed, ansvar for at omsætte handicappolitikken til konkrete handlinger. Den enkelte forvaltning udarbejder en indsatsplan, som forelægges de respektive fagudvalg i 2023.

Målsætninger på børne- og ungdomsområdet

Børne- og Ungdomsforvaltningen opfølgning på Handicappolitikken retter sig mod målsætning fire om børn og unge og de tilknyttede fokusområder, hvor de ansvarlige forvaltninger er anført i parentes, jf. nedenfor.

Målsætning 4: Børn og unge med handicap lærer og trives bedre i dagtilbud, fritidstilbud og skole

Målsætningens fokusområder:

- At flere børn skal trives og lære i kommunens almene dagtilbud, skoler og fritidstilbud, så færre har brug for henvisning til segregerede specialtilbud (Børne- og Ungdomsforvaltningen)

01-11-2023

Sagsnummer I F2
2022 - 7181

Dokumentnummer i F2
4170379

Sagsnummer i eDoc
2022-0150330

Sagsbehandler
Jakob Birklund Andersen

- At øge andelen af børn i specialtilbud, der opfylder forudsætningerne for at blive optaget på en ungdomsuddannelse (Børne- og Ungdomsforvaltningen)
- At nedbringe skolefravær for børn og unge i specialtilbud (Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen)

Handicappolitikens øvrige målsætninger adresseres, hvor det er relevant.

Tilgang og målgruppeafgrænsning

Mennesker med handicap er en mangfoldig gruppe og en entydig definition er svær. I FN's definition fremgår det, at mennesker med handicap omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. Den definition læner Københavns handicappolitik sig op ad.

Børne- og ungdomsforvaltningens tilbud og indsatser omfatter samlet set alle børn og unge fra 0-18 år. Omdrejningspunktet for arbejdet i dagtilbud, skole og fritid er arbejdet med fællesskabet. Mange tilbud og indsatser er derfor målrettet den brede gruppe af børn og unge, herunder i vid udstrækning også børn og unge med handicap.

Der er i forvaltningens arbejde ikke en opdeling i børn og unge med og uden handicap, idet der tages afsæt i det enkelte barns konkrete behov for at kunne deltage, trives og lære i fællesskaberne. Der foretages derfor heller ikke en systematisk registrering og opfølgning med afsæt børn og unges konkrete handicap.

Konkrete indsatser

Nedenfor beskrives en række af de konkrete tilbud og indsatser på Børne- og Ungdomsforvaltningens område, der på forskellig vis understøtter Handicappolitikens målsætning og fokusområder i forhold til børn og unge. Der er i beskrivelsen lagt vægt på de grundlæggende tilbud og aktuelle indsatser i medfør af overførselssagen for 2022-23 og budget 2024. Indsatserne bygger oven på tidligere besluttede indsatser, herunder de, der er nævnt i Handicappolitikken 2023-26.

Støtte i dagtilbud, skole og fritidstilbud

Børn og unge, der har behov for særlig støtte, herunder børn og unge med handicap, kan på forskellig vis tilbydes ekstra støtte i deres dagtilbud, skole og fritidstilbud.

På dagtilbudsområdet er der særlige basispladser for børn, der har behov for ekstra støtte, men som kan profitere af at være en del af et alment dagtilbud og specialdagtilbud til børn, der har behov for mere omfattende støtte og som ikke kan indgå i et alment dagtilbud.

På skoleområdet er det skolens ansvar at iværksætte støtte som led i den almindelige undervisning til elever som har brug for støtte i op til 9 timer om ugen. Elever, der har brug for mere omfattende støtte kan visiteres til et specialtilbud. Det kan være i form af fleksible tilbud, som

BUF-Flex og skoleFlex, der er rettet mod at støtte eleven i det eksisterende klassefællesskab, eller tilbud i specialklasser, på specialskoler eller i dagbehandling for elever, der har behov for mere specialiserede og vidtgående tilbud.

På tilsvarende vis kan elever, der har behov for ekstra støtte i forbindelse med fritidstilbud blive visiteret til et specialfritidstilbud.

Særligt i relation til fravær skal det nævnes, at der er udarbejdet en handleplan for håndtering af bekymrende fravær, der nærmere beskriver skolens ansvar for at følge elevens fravær og sætte ind i forhold til opmærksomhedskrævende og bekymrende fravær. Fravær adresseres også mere forebyggende gennem arbejdet med fællesskaberne i dagtilbud, skole og fritidstilbud.

Det er den grundlæggende indsats for alle børn og unge i dagtilbud, skoler og fritidstilbud, der skal sikre børn og unge med handicap gode deltagelsesmuligheder, trivsel og læring i stærke børnefællesskaber, og hvor der er mulighed for at få den støtte, der er behov for – evt. inden for rammerne af et specialtilbud, hvis det er nødvendigt.

Det fysiske miljø er en væsentlig del af rammen for børnefællesskaberne og kan på forskellig vis være med til at understøtte trivsel, deltagelse og læring, fx ved at sikre fysisk tilgængelighed og give mulighed for forskellige pædagogiske tilgange. Der er udarbejdet et funktionsprogram for skoler og KKFO og en funktionsguide for specialskoler og specialspor, der beskriver krav til funktioner ved nybyggeri samt til- og ombygninger af almen- og specialskoler og KKFO. Funktionsbeskrivelser og krav skal bl.a. hjælpe rådgiverne med at forstå, hvordan pædagogiske og faglige principper i Københavns Kommune skal udfoldes i disponeringen af en skole. Der arbejdes desuden i nybyggerier m.v. med at skabe tilgængelighed.

Videreførelse af indsatsplanen Plads til forskellighed

Der har gennem en årrække været en stigning i antallet af elever med behov for et specialtilbud, og der ses en markant stigning i særligt elever med Autisme, ADHD og lignende udfordringer.

I perioden 2020-2023 blev der afsat i alt 126,4 mio. kr. til indsatsplanen Plads til forskellighed, der gennem en række indsatser har til formål at understøtte skolernes inkluderende praksis, så flere elever kan indgå i de almene fællesskaber og færre har brug for segregerede specialtilbud.

Med budget 2024 er der afsat 29,4 mio. kr. årligt i 2024-2027 til at videreføre Plads til forskellighed. Indsatsplanen omfatter blandt andet støtte til co-teaching på skolerne, midler til styrkelse af skolernes ressourcecentre og midler til såkaldte flex-teams i områdeforvaltningerne, der bistår skolerne med at skabe inkluderende læringsmiljøer.

Dækning af merforbrug på specialområdet

Med budget 2024 er der afsat 106,0 mio. kr. årligt i perioden 2024-2027 til dækning af forventet merforbrug på specialområdet som følge af flere børn med særlige behov, samt visitation til dyrere specialtilbud.

Med tilførsel af midlerne er der opnået en stabilisering af den aktuelle økonomi på området, og dermed finansiering af det eksisterende aktivitetsniveau.

Analyse af inkluderende læringsfællesskaber

På baggrund af de senere års stigning i behovet for specialtilbud, er der med budget 2024 afsat 2,0 mio. kr. i 2024 til at gennemføre en analyse, der skal vise, hvad det kræver, hvis alle børn skal starte direkte i almenskole fra alment dagtilbud, hvis specialtilbud som udgangspunkt skal betragtes som midlertidige tilbud om støtte, hvis der skal indføres NEST-klasser, og hvis økonomien på almen- og specialområdet skal bringes i balance, så midlerne anvendes til at sikre de bedst mulige tilbud for alle børn og unge.

Analysen har på den baggrund til formål at opstille løsningsforslag, der kan bidrage til en grundlæggende udvikling og forandring af både almen- og specialområdet, så markant færre børn og unge fremadrettet vil have behov for længerevarende støtte i et specialtilbud, og langt flere kan trives og lære og få den nødvendige støtte i almenmiljøernes fællesskaber.

Analysen tager afsæt i, at mange børn kan have brug for støtte af forskelligt omfang og varighed i løbet af deres liv, men at det er relativt få børn, der har brug for varige, omfattende specialtilbud. Analysen ser primært på den første målgruppe og særligt børn og unge med autisme, ADHD og lignende udfordringer, der tegner sig for en betydelig del af den stigning, der ses på specialområdet, og som i dag udgør omkring halvdelen af eleverne i et specialtilbud. Analysen skal dog også tage højde for ændringer i målgruppen, som fx kommer af en stigende andel af børn og unge i mistrivsel, som får behov for specialtilbud.

Der ses i analysen på seks temaer, herunder virksomme indsatser til at understøtte mere inkluderende læringsmiljøer i almenområdet og støttesystemet i og omkring skolen og på hele processen og sagsgangen i forhold til beslutningen om, hvilken form for støtte et barn skal have og beslutningen om at forsætte eller ændre et eksisterende tilbud.

Der ses i analysen også på, hvordan ledig bygningskapacitet kan anvendes til at understøtte inkluderende læringsmiljøer og på de fysiske rammers betydning for læringsmiljøet og for skolens rummelighed. Der kan i den forbindelse også inddrages aspekter af universelt design.

Analysen udarbejdes af BUF med inddragelse af Økonomiforvaltningens Tværgående Analyseenhed og forelægges Børne- og Ungdomsudvalget forud for budget 2025.

Samlet strategi for forebyggelse og håndtering af mistrivsel hos børn og unge

Med afsæt i stigende mistrivsel blandt børn og unge er der med budget 2024 afsat 0,7 mio. kr. til at udarbejde en samlet strategi for forebyggelse og håndtering af mistrivsel hos børn og unge i Københavns Kommune.

Arbejdet forankres i Børne- og Ungdomsforvaltningen, idet der etableres en tværgående arbejdsgruppe med deltagelse af Børne- og Ungdomsforvaltningen, Socialforvaltningen, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen.

En fælles samlet strategi for forebyggelse og håndtering af mistrivsel skal danne grundlag for en mere koordineret, målrettet og virkningsfuld indsats overfor børn og unge, som enten er i mistrivsel eller er i risiko for at komme det. Strategien skal både omfatte brede forebyggende indsatser, og indsatser med fokus på tidlig opsporing og på at hjælpe børn og unge i begyndende mistrivsel samt rådgivningstilbud og andre specialiserede tilbud til børn og unge i mistrivsel.

Frem mod forhandlingerne om budget 2025 vil Børne- og Ungdomsudvalget, Socialudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget blive forelagt et udkast til strategien.

I følge principaftalen for budget 2024 og budget 2025 er partierne enige om, at der i overførselssagen 2023/2024 skal afsættes midler til forebyggelse og håndtering af den stigende mistrivsel blandt børn og unge i København.

Investeringscases om forebyggelse af bekymrende fravær m.v.

Der er i overførselssagen 2022-23 afsat midler til en række investeringscases, der skal bidrage til at flere elever kan trives og lære i klassefællesskabet og til at styrke deres muligheder også på sigt.

- Gode overgang til og fra dagbehandling, hvor der investeres i et tværgående team, der skal understøtte at nogle elever får behov for kortere forløb i dagbehandling eller alternativt et mindre indgribende Skoleflex-tilbud. (der er afsat 3,6 mio. kr. i 2023, 5,6 mio. kr. i 2024, 5,6 mio. kr. i 2025 og 5,6 mio. kr. i 2026)
- Tidlig og tværfaglig indsats mod bekymrende fravær og mistrivsel i skolen, hvor der investeres i indsatserne Mind my Mind og U-start for at forebygge bekymrende fravær og mistrivsel (der er afsat 2,1 mio. kr. i 2023, 4,3 mio. kr. i 2024, 2,5 mio. kr. i 2025 og 1,4 mio. kr. i 2026)
- Co-teaching, hvor der investeres i brug af co-teaching på 10 skoler med henblik på, at flere elever kan blive i klassefællesskabet og færre får behov for segregerede specialtilbud (der er afsat 3,3 mio. kr. i 2023, 6,0 mio. kr. i 2024, 4,6 i 2025 og 1,9 mio. kr. i 2026)
- Investering i digital understøttelse af indsatser til støtte på almen og specialområdet med henblik på at kunne reducere antallet af elever, der visiteres til lange og indgribende specialtilbud samt reducere længden af elevers forløb i specialtilbud. Der er tale om en innovationscase, der skal afdække potentialet i den digitale samarbejdsplatform (der er afsat 1,0 mio. kr. i 2023 og 1,3 mio. kr. i 2024)

Omlægning af støtten til elever med læse- og skrivevanskeligheder og ordblindhed

Der er truffet politisk beslutning om at omlægge støtteindsatsen for elever med læse- og skrivevanskeligheder og ordblindhed, så støtten på skolerne styrkes og der skabes bedre sammenhæng i indsatsen på tværs af kommunen.

Der har gennem en årrække været et kraftigt fald i elevtallet i de eksisterende læseklasser, og langt de fleste elever med læse- og skrivevanskeligheder og ordblindhed undervises i dag i almenmiljøet.

Omlægningen indebærer at de eksisterende læseklasser udfases, og at midlerne i stedet anvendes til etablering af en bydækkende enhed, der skal bistå skolerne med praksisnær hjælp og kompetenceudvikling i forhold til undervisningen af elever med læse- og skrivevanskeligheder og ordblindhed, samt understøtte faglige netværk mellem læsevejledere på tværs af skolerne.

Den bydækkende enhed etableres fra 2024 og læseklasserne udfases ved at visitationen til læseklasserne stoppes fra skoleåret 2023/24.

Udbygning af specialkapacitet

Der er med budget 2024 afsat midler til en udvidelse af kapaciteten på specialområdet for at imødekomme behovet på området.

- Anlægsbevilling til at udvide Peder Lykke Skolen med 48 specialundervisningspladser. Der er afsat 134,7 mio. kr. samlet på anlæg i 2024-2028 til etablering af 48 specialundervisningspladser og 0,5 mio. kr. årligt på service i 2028 og frem til vedligehold.
- Planlægnings- og anlægsbevilling til tidlig opstart af 64 specialundervisningspladser til skoleåret 2024/2025. De permanente pladser etableres med den nye skole på Levantkaj. Der er afsat 33,0 mio. kr. samlet på anlæg i 2023-2028 til ombygning af pavilloner til tidlig opstart af 64 specialundervisningspladser og 7,0 mio. kr. på service i 2024 og 4,4 mio. kr. årligt i 2025-2027 til leje og vedligehold af pavilloner, samt driftsudgifter til tidlig opstart.
- Planlægningsbevilling til udvidelse og modernisering af Strandparkskolen med 24 pladser. Samtidig planlægges en modernisering af skolen. Der er afsat 3,8 mio. kr. samlet på anlæg i 2024-2025 til planlægning af udvidelse og modernisering af Strandparkskolen, samt 8,8 mio. kr. samlet på anlæg i 2023-2032 af tidligere afsatte midler, der anvendes til genhusning i forbindelse med den kommende helhedsrenovering af skolen.

Løbende opfølgning og dialog

BUU og Handicaprådet vil på det årlige dialogmøde få en kort status på udviklingen inden for de udvalgte hovedelementer i indsatsplanen, med henblik på at drøfte implementeringen af politikken og de konkrete initiativer.

Socialforvaltningen vil i 2025 være tovholder på at udarbejde en fælles status på tværs af forvaltninger, som også kan fungere som optakt til en ny handicappolitisk ramme fra 2027.